Ч. 189 (13.428). Львів, субота 22. липня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Важна постанова.

Женева, 16. липня 1933.

Дня 24. червня оголосив Центральний Комітет УНДО резолюцію про положення на Радянській Україні. Ця резолюція є історична з огляду на сучасний стан українсько-московської боротьби. Обидві нації стануть тепер одна проти другої безмірно ворожими таборами, між якими не може бути ані помирення ані порозуміння, а тільки цілковите відокремлення. Останні мости, якими Московщина намагалась дійти до визнання московської окупації українським народом, завалились у безодню ненависти. Самогубство Хвильового та Скрипника, це не звичайні події смерти двох людей, які не мають що більше робити. Це символічні акти величезної ваги, це величня маніфестація цілковитої неможливости якогось співробітництва між Україною та Московщиною. Хвильовий та Скрипник покаялися не підлим самооплюгидженням перед московським трибуналом, вони покаялися мужнім чином перед власною нацією. Їх смерть вирівняла помилки їх життя. Їх чин був овіяний духом Крутів та Базару. Це зрозуміли дуже добре й московські можновладці, що як звірі кинулися люто на решту українських комуністів, розстрілюючи, засилаючи та з новим запалом переводячи „чистку“ КП(б)У.

Резолюцію УНДО оголосило на передодні рішучої боротьби за українське збіже, за основу внутрішньої та зовнішньої сили московського уряду. Цю резолюцію ухвалило в сучасний історичний момент, коли пятнацятилітня боротьба української нації проти московської навали починає виявляти виразні ознаки занепаду впливу, значіння та збройної сили СРСР у відносинах до інших держав. Появилася вона в часі, коли українська справа вже стримує рухи кожного представника московського уряду на міжнародній арені, як гарматна куля, прикована до ноги злочинця. І на кожних міжнародніх сходинах, чи в Женеві, чи в Римі, чи на економічній конференції у Льондоні повстає справа української самостійности автоматично, коли підноситься проблему полагодження справ Східної Европи.

Резолюцію УНДО мусять стрінути з найбільшим признанням всі ті, що ведуть акцію визволення України на міжнароднім терені. Ця резолюція заступає тут у деякій мірі голос української нації, відтятої від цілого світа вязничним муром радянського кордону. Поважна частина української нації промовляє тут за цілу націю. А національна єдність всіх частин України визнана і зрозуміла на міжнароднім терені вже, як і єдність кожної іншої великої нації. Не менше зрозуміла повинна бути для цілого світа і неможливість якогось порозуміння між Україною та Московщиною, коли з такою рішучістю виступає проти Московщини і Західня Україна, що лише посередньо терпить від московської політики супроти України.

Резолюція УНДО має тим більше значіння на міжнароднім терені, що до цієї партії належить переважна більшість українського представництва до варшавського сойму, вибрана більше ніж легально, бо з напруженням всіх сил українського народу.

Резолюцію цю треба тим більше витати, що за кордоном на превеликий жаль не має відповідального заступництва зах. українських земель, яке могло би при кожній потребі піднести свій авторитетний голос в українській справі. Але з другого боку не можна забувати, що резолюція УНДО належить до енунціяцій, які зобовязують. За рішучим словом чекають з українського боку й рішучих чинів, без яких наступні резолюції та протести матимуть дуже мало успіху.

Українська акція на міжнароднім терені переступила вже межі звичайної „обєктивної“ інформації. Скільки міліонів українців є на світі, і скільки збіжа, вугля та заліза грабують рік річно більшевики на Україні, відомо вже всім, що ним цікавляться. На міжнароднім терені ставлять українцям властиво лише два питання: Що Ви хочете і що Ви можете? На перше питання відповісти легко — українці хочуть того, що належиться кожній нації. Але значно тяжче довести, що українці можуть доконати.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання закликає цілком слушно „протиставитися місцевим агентурам московського комунізму“. Не знищивши московських впливів у межах самих західно-українських земель тяжко розуміється провадити протимосковську акцію на міжнароднім терені. І треба сподіватися, що нове піднесення боротьби українського народу проти відвічного московського ворога примусить українців по цей бік риського кордону забути всі свої поріжнення та зєднатися у спільній акції.

Але треба сподіватися й того, що українське громадянство не лишиться глухе на заклик свого проводу та дасть йому можність розвинути належну політичну акцію й на міжнароднім терені.

Ми знаємо, що може доконати український нарід, нам відомо, що він осягнув і що може ще осягнути в боротьбі проти Московщини, але світ знає це тим часом лише в дуже незначній мірі. Тому й трапляються такі випадки, що навіть приятелі українського народу рахуються часом з кількома тисячами московських яничарів більше ніж з опінією міліонів українського народу поза межами СРСР.

Довести значіння національних чинів може бути часом також дуже поважним чином. Тому треба чекати, що за історичною резолюцією УНДО будуть зроблені й відповідні заходи на міжнароднім терені, щоб з українською нацією числилися так, як на це заслуговує її сила.

М. Данько.

ВІД СЛІВ ДО ДІЛА.

У СПРАВІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ.

(Голос у дискусії.)

Потреба Всеукраїнського Національного Конґресу остільки ясна, що про конечність скликання його сперечатися не доводиться.

Думка про скликання такого Конґресу вже широко обговорювана як серед ріжних активних українських угруповань, так і на сторінках української преси.

Зокрема Українська Еміґрація в Румунії, вважаючи питання утворення Всеукраїнського Національного Центру одним із найважніших завдань Української Нації, ще в 1923 році, на своєму першому еміґраційному зїзді, докладно обговорювала це питання, а в постановах з цього приводу, між іншим, було сказано:

> „Сучасне становище української справи з безперечною рішучістю вимагає від всіх свідомих українських елементів обєднання своїх сил для продовження боротьби за українське національне визволення.
>
> Успіх цієї боротьби в неменшій мірі залежить також і від нашого розуміння сучасних умов і пристосування до них методів і шляхів нашої акції.
>
> Серед них може найбільше значіння має систематичне і послідовне провадження в життя ідеї єдности Української Нації, єдности українських національних інтересів, єдности загальної національної праці і боротьби.
>
> З того часу, як виявилося, що дальший розвиток українського відродження має спиратися головним чином на масах українського народу, що перебуває на українських теренах, потреба единого, високоавторітетного Українського Національного Центру стає одним з найбільш важливих чергових завдань“...

Протягом всього часу своєї орґанізованої праці українська еміґрація в Румунії продовжувала пропаґувати ідею національного обєднання і шукати шляхів для переведення її в життя.

І навіть у цьому році в порядку денному її чергової конференції, яка має відбутися 8—9. і 10. вересня, в доповіді: „Українське питання і сучасний стан світової політики“ справі Всеукраїнського Конґресу відводиться найповажніше місце.

Так само радили над цим питанням у найбільших еміґраційних осередках Франції, Німеччини, Чехословаччини, а в Празі 1-го вересня 1929 року навіть вироблений був проект „Плятформи Українського Національно-Політичного Обєднання закордоном“.

Конечність орґанізації Всеукраїнського Національного Центру була признана в спеціяльних постановах Української Парляментарної Репрезентації в Польщі, Обєднанням українських орґанізацій в Америці, українцями Канади, Арґентини та інших земель.

Таким чином ідеольоґічний ґрунт до справжнього й широкого національного обєднання є в значній мірі підготований.

Залишається від плятонічних побажань та патріотичних резолюцій перейти до реального діла.

Влучний шлях до нього подав п. С. Д., автор статті: „Всеукраїнський Національний Конґрес“ („Діло“ ч. 182 з 15. липня 1933 року), кажучи про орґанізацію у Львові спеціяльного Ґенерального Секретаріяту.

Хто та як його мав би творити?

Почин мали би зробити правні заступники українського народу, тобто — Парляментарна Репрезентація, яка мала би скликати для цього спеціяльну нараду, запросивши до неї представників всіх тих українських політичних, економічних, культурних, професійних та релігійних орґанізацій, які стоять на національному ґрунті, які провадять активну працю та які хотіли би прислужитися загально-національній справі.

Завданням цієї наради було би не вирішувати способу представництва на майбутньому Всеукраїнському Національному Конґресі, його програми, місця та дати скликання. Всі ці питання мав би вирішити уже обраний Ґенеральний Секретаріят, у порозумінні з місцевими секретаріятами тих країв, де мешкають українці, або з тими орґанізаціями, які прийматимуть участь як у підготовчій праці так і в самому Конґресі.

Ця нарада мала би вибрати лише людей з найбільшою ініціятивою, працездатністю та авторитетом, потрібним для переведення такої поважної та відповідальної праці.

Оскільки мова про орґанізацію і переведення не якихсь вузько-партійних завдань, а праці загально-національного значіння, то при виборі членів Ґенерального Секретаріяту потрібно керуватися не становою чи партійною приналежністю того чи іншого кандидата, а лише його морально-національною якістю та працездатністю.

Представництво всіх у такій інституції, у значній своїй мірі технічного характеру, є неможливим і необовязковим. Прямування до цьо-

го лише без потреби ускладнило би справу і затягнуло би термін скликання Всеукраїнського Національного Конгресу.

А тимчасом ми переживаємо зараз такі часи, коли підготовча праця до нього мала би бути переведеною протягом найкоротшого часу.

Добре було би цей Конгрес пристосувати до якоїнебудь історичної дати, найліпше до дня проголошення Незалежности Відродженої Української Державности та Соборности Українських Земель (22-го січня найближчого 1934 року).

Це було би бажаним, але не обовязковим, бо відкриття Всеукраїнського Національного Конгресу буде початком нової, може найбільш славної доби нашої боротьби за національне відродження, а дата його стане історичною.

Виключність умов, у яких перебуває Українська Нація, вимагає й особливих не зовсім шабльонових методів організації Єдиного Національного Фронту.

Участь у ньому, а таким чином і в Конгресі мали би взяти всі ті українські організації, які до цього часу й нині провадять будьяку українську національну працю (наукову, культурно-просвітну, партійну, професійну, спортову, чи релігійну).

Вибраний Генеральний Секретаріят мав би зложити й опублікувати через українську пресу анкету, на яку протягом визначеного терміну — не більше 3-х місяців — мусіли би відповісти всі ті організації, які вважають потрібною свою участь у Всеукраїнському Національному Конгресі.

У цих відповідях мусіли би бути зазначені й умотивовані такі справи:

1) Де найдоцільніше було би скликати Всеукраїнський Національний Конгрес, чому саме та чим дана організація могла би прислужитися при скликанні Конгресу в запропонованому нею місці?

2) Як дана організація вважає найдоцільніше організувати справу представництва Конгресу та в який спосіб вона мала би приняти участь у ньому?

3) Які питання мав би вирішити Конґрес та яке рішення для них пропонує дана організація?

4) В який спосіб здобути ті фонди, які потрібні, як для скликання самого Конґресу, так і для переведення в життя тих плянів, які пропонує дана організація?

Маючи на увазі, що це останнє питання є одним з найважніших і найтяжчих до переведення, я дозволю собі на ньому зупинитися докладніше.

Перш за все, при допомозі нашої преси та українських організацій належить відкрити збірку добровільних датків на Всеукраїнський Національний Фонд.

Усталити невеликий, але обовязковий для всіх українців національний даток (за винятком очевидно, комуністів, які будучи по своїй суті інтернаціоналістами, не мають права на участь в проектованому Всеукраїнському Конгресі).

Розмір цього датку мав би бути поміркований — скажемо рівновартість одного золотого з кожної особи, як жінки так і чоловіка. Від цього внеску не звільняється ніхто. Коли хтонебудь не всилі його внести, мусить знайти особу, яка би за нього дала цей даток на Всеукраїнський Національний Фонд.

Приймаючи, що ми ще не можемо похвалитися солідністю щодо виконання навіть найменших своїх національно-громадських обовязків, збирання Всеукраїнського Національного Фонду мусить бути пляново зорганізоване.

Всюди, де живуть українці, мусять бути скликані в найкоротшому часі відповідні наради — для орґанізації місцевих секретаріятів чи Комітетів.

Ці наради мали би, крім вибору Секретаріятів, чи Комітетів, розпарцелювати на райони всю територію тої країни, де вони живуть і в кожному районі доручити переведення збірки відповідним особам, чи організаціям.

Половина зібраних грошей мала би йти на видатки на місці, звязані з організацією Конгресу, а половина йшла би до Генерального Секретаріяту. Кожна районова організація мусить мати списки тих осіб, що внесли гроші, а також і тих, хто їх не вніс зі зазначенням причини не внесення.

Переведення збірки на Всеукраїнський Національний Фонд мало би закінчитися протягом 3-х місяців з дня організації Генерального Секретаріяту.

Вертаючись до справи представництва, я вважаю, що членами Всеукраїнського Конгресу, крім спеціяльно вибраних, мали би бути: всі члени українських парляментарних репрезентацій та члени Уряду У. Н. Р., які — в силу свого становища, не тільки мають мандат на представництво, але й виконують його нині.

Зважаючи на надзвичайно грізний час, який переживає зараз Українська Нація, особливо на Великій Україні, де вже нині вимерла від голоду, або на шляхові до неминучої смерти, четвертина українського населення, потрібно негайнож приступити до праці.

Потрібно не слів, а живого і творчого діла.

Букарешт, 15. липня 1933 р.

Дмитро Геродот.

Комуністи проти нашої кооперації.

Документ, що виясняє багато загадок.

Українське громадянство знає про те, яка постава нелеґальних комуністичних партій в Польщі та їх леґальних надбудов до нашого орґанізованого життя. Це життя, що розвивається буйніше і краще, підтинає коріння всякої комунізуючої аґітації й не диво, що скільки разів Центральний Комітет КПП чи КПЗУ має свої засідання, стільки разів найважніша у нього справа — виробляти пляни боротьби з нашими установами та їх централями. Читачі „Діла" памятають ще оголошені на його сторінках постанови в тій справі 6. зїзду КПЗУ, де розвалювання нашої Просвіти, Рідної Школи, Соколів, Лугів і т. д. продумано просто до основ і вироблено сатанічний плян роботи в цьому напрямі. Суцільності й активності громадянства треба тільки завдячувати те, що ці пляни так і залишилися плянами.

У наших руках нова ластівочка того типу — „Червневі постанови ЦК КПП" у нелеґальному виданні Центрального Комітету КПЗУ з червня 1933 р. Ці постанови теж обдумані й розраховані на планову боротьбу з нашою орґанізованістю, але цікаве в них те, що вперше доручено в них й розроблено плян боротьби з нашою молочарською кооперацією. В тій справі читаємо під заголовком „Нові пересунення в ситуації та загострення клясової боротьби в Польщі. (Ухвала Ц. К. К. П. П.") на стороні 29-30 таку доручену партійцям постанову:

„5) Партійні орґанізації мусять покирувати хвилею селянської боротьби, яка надходить, надати стихійним вибухам на селі зорганізованого характеру. Це завдання полягає на умілости повязати боротьбу проти податків, голоду, комасації, проти обкрадання працюючих селян (обниження цін ріжних продуктів) картелями і обшарничо-куркульськими спілками, буржуазною кооперацією (Маслосоюз, Кулка Рольнічи і т. п.) з боротьбою за землю без викупу, за революційне захоплення обшарничої, панської землі працюючим селянством і рільними робітниками".

Є крім цього у книжечці подрібний плян боротьби з „Маслосоюзом", але про нього іншим разом. Сьогодні хочемо звернути увагу українського громадянства на те, що майже в одночас з виданням тих „постанов" зійшлася аґітація усіх більшовизуючих часописів, чому зрештою не диво, та крім цього такого часопису, як... „Нове Село", проти „Маслосоюзу". Якщо зважити, що цей часопис претендує на національну трибуну і навіть в останній кампанії проти УНДО-ння зайняв таке становище, що вся тикторівська преса втішно відмітила це — то не знати, чому дивуватися:

Читачам „Нового Села", що ще не пізналися на ньому, чи серіозності, з якою п. Тиктор так завзято покликується на цей орган... (к)

На румунській залізниці.

БУКАРЕШТ, 20. 7. ПАТ. Пасажиря потягу, що їхав з Ільоешт до Брашова, стали вчора жертвою незвичайно зухвалого нападу бандитів, що пробували револьверами стероризувати пасажирів і ограбити. Поліційна сторожа потягу розпочала з ними боротьбу. Посипалися револьверові стріли. Згодом стрілянина перенеслася на дахи ваґонів і скінчилася тим, що один бандит згинув від кулі а інші втікли серед нічної темряви.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. ЛИПНЯ 1933.

ІВАН БИЛИНА.

З ТЕРНОПОЛЯ ДО БЕРЕСТЕЧКА.

Цього року на девяту пятницю по Великодні і я вибрався на Козацькі Могили. Не для політики, а, просто, для прогульки і цікавости. Я — емерит і не маю що робити, а потім, знову, щоби забити час, я купив собі колесо і треба було попробувати своїх ніг, сил і серця. Мені вже під пятьдесятку.

Я поїхав удвійку ще з одним емеритом. Йому ось-ось шістьдесять.

Ми їхали через Золочів—Броди два дні, один день перебули на Могилах, а назад їхали на залізниці один день. Разом чотири дні і 260 км. Для молодняка це ніщо, але для нас — осяг!

Ми багато надихалися, насопілися, більше йшли пішки, ніж їхали, але доїхали!

По дорозі ми бачили ріжні речі, особливо Вороняки — галицьку Швайцарію, нічого з перевтоми не їли, багато пили води і квасного молока, спали по стодолах і взагалі перебули чисті маневри. Але про те я не буду розказувати, а буду розказувати... таки про політику.

І так спочатку не було ніякої політики. Тут у Тернополі про щорічні „прогульки" на Козацькі Могили ніхто нічого не знав тай ми не знали. Тай про самі Козацькі Могили не знали. Що вони таке, де находяться, пощо там їдуть? — про це ми щойно на місці довідались.

Спочатку наша ціла увага була звернена на дорогу і природу. У природі було чудово зелено, а дорога була страшенне тяжка. Були хвилини, що ми хотіли вертатися, але сором перед людьми і страх перед власними думками, що ось аж тепер покажеться, що ми вже до нічого, стримали нас від того.

Чимбільше ми наближались до сокальського кордону, тимбільше природа і дорога уступала на задній плян, а „політика" виступала наперед.

Ночуємо в однім селі менше-більше в половині дороги. Нас аж здивувало, що господар нас так радо приймає. Що таке? А ось що:

— Пане добродію, — каже до нас господар, — тепер по селі шляється безліч тих... безробітних. Аж з Лодзі і Варшави! Що другий-третій день по наказу війта чергою мусимо когось ночувати і годувати. Ще добре, коли трапиться який добряга; а то звичайно: „він не буде цього їсти чи того", „не буде в клуні ночувати", а хліба не хоче, лиш грошей. Хто їм догодить?.. А тому я волію, коли відбуду свою чергу вами. — Розуміється: з двох лих вибирається менше!

Та це була би тільки „політика" буденна і така, що вже тягнеться від двох-трьох літ. Але ось вам „політика" з моменту:

У половині дороги між Золочевом і Бродами ми сіли відпочивати. Оглядаємо карту. Коло нас зупиняється чоловік, теж на колесі тай ще везе синка напереді. Їхав з Кремінця до Львова зі сином до лікаря; а оце вертається назад.

— Доброго дня! — Бачимо, що волиняк.

— Дай Боже здоровля!

— Панове може до Берестечка?

„Ого, він знає про Берестечко! А потім: чому питає?.."

— Та хотіли би — кажемо — тільки не знаємо, чи доїдемо, бо дуже помучені. Тай на дощ збирається... А ви звідки?

Так і так, розбалакалися. Розказує, що зі Львова багацько вибирається до Берестечка...

Ми нічого. Чоловік замнявся. Побалакали про дорогу, погоду і недугу синка і він поїхав.

„От тобі: тут більше люди цікавляться Берестечком, ніж ми!"

Ми в Бродах. Позлізали з коліс і в молочарні пємо квасне молоко. Коли виходимо, коло наших коліс поліцай!

— Панове доконд?

Тут не було що викручуватися ні змученням ні дощем:

— До Берестечка. — Коли людина не почуває за собою ніякого зла, до всього може признатися.

— Прошу леґітимацію.

Випитали все, як слід, хто, чий, куди і звідки, записали, побалакали — і ми ведемо колеса далі. Шукаємо вулиці до Лешнева.

Натрапляю на першого-ліпшого пана:

— Прошу пана, куди ми виїдемо на Лешнів!

Пан на нас подивився:

— А панове до Лешньова?

— Так.

— А прошен пануф лег..., я власне естем з видзялу слєдчеґо... — Ото мав я кого спитатися! — сміюся. І він усміхається.

Коло нас назбиралася купка жидків.

— Це що? Ідіть геть! — Жидків якби не було. Розмова йде, очевидячки, по-польськи. — Прошу за мною, тут зараз, близько..

Нічого. Знов випитали, записали, побалакали:

— Бо це, бачите, нині волочиться багато волоцюг, але це панів не торкається, от, недавно зловили ми тут одного аж з Варшави, був засуджений на смерть і утік з вязниці.

„Еге!" — думаємо — запікавлення Берестечком сягає далеко!.."

Протикомуністичний процес у Румунії.

Перед военним судом у Букарешті розпочався процес 108 комуністичних повстанців із Ґрівіци. На розправу покликапо 400 свідків, між ними міністра залізниць Мірто та багато державних урядовців. Обвинувачених судять за повстання в залізничих робітнях у Ґрівіці. Оборонці, якими є адвокати панна Лізета Ґеорґів, Ґр. Кондурату і В. Станчів, зажадали відложення розправи, бо оборонцям доручено акт обвинувачення, що має 6 томів по 1000 сторін, аж у день розправи, отже вони не могли простудіювати обвинувачення. Однак комісар підполк. Готіваку спротивився відложенні, мовлячи, що оборона чекає на гроші з Москви. Оборона запротестувала рішучо проти такої образи і зажадала запротоколування цього вислову комісаря. Підполк. Готіваяу заявив, що мав на думці оборонців, яких приналежність до комуністичної партії відома. Після наради трибунал відкинув внесення оборони на відложення і веде розправу дальше.

—o—

Спільна мова соціялістів і комуністів.

ПАРИЖ, 20. 7. ПАТ. Соціялістичний щоденник „Ле Популер", зясовуючи вислідн соціялістичного конґресу, зазначив, що між соціялістами і комуністами найшлася спільна мова. Часопис наводить промову Зиромського, який ствердив, що для комуністів і соціялістів є спільна мета, а саме соціялізація засобів виміни та продукції. Комуністи і соціялісти служать одній спільній ідеї клясової боротьби та мають спільні методи праці.

—o—

Гендерсон стрінеться з Гітлером.

БЕРЛІН, 20. 7. ПАТ. З поінформованих кол повідомляють, що Гендерзон з Праги удасться до Мінхену, де зійдеться з канцлером Гітлером. Одночасно міністр закорд. справ Нойрат виїде також до Мінхену, щоби взяти участь в нарадах між Гітлером і Гендерзоном.

—o—

Ґен. Бальбо над Ню-Йорком.

НЮ-ЙОРК, 20. 7. ПАТ. Ескадра ґен. Бальбо вертає до Европи понад океан в напрямі Азорських островів. Сьогодні італійські гідроплани окружили Ню-Йорк і спустилися в заливі Ямайка Бей біля Льонґ Айсленд. Італійську ескадру супровожали численні американські літаки й кермовий бальон Мекон.

—o—

Німеччина й Італія вдоволені

БЕРЛІН, 20. 7. ПАТ. Мусоліні вислав на руки німецького міністра зак. справ Нойрата депешу, в якій дякує за одержані від нього та від Гінденбурґа ґратуляції з приводу підписання пакту чотирьох і побажання, щоб нова умова вийшла на добро Европи.

З життя Православної Церкви в Польщі.

I.

Преса про Православну Церкву в Польщі.

У цьому році митроп. Денис святкував свій ювилей: 20-ліття єпископського свячення й 10-ліття митрополичого служення. З приводу цієї події 23. квітня по всіх православних церквах у Польщі відправлено „вдячного молебеня", а 30. квітня відбулася в Варшаві врочиста академія на честь і в присутності ювилята.

В українській і білоруській пресі цей ювилей не звернув на себе ніякої уваги, лише „Діло" подало про нього пару коротеньких деникарських нотаток. І це цілком природно. Український і білоруський нарід не тільки в масах, але й в особах своїх авторитетних представників, не брав ніякої участи в тім, яким способом митроп. Денис зробив своє карієру, а так само і в тім, якими шляхами він провадив і нині провадить церковне життя та до яких конечних цілей це життя спрямував. Митроп. Денис прибув до православних українців і білорусів як чужинець, чужинцем для них залишився, хоч живе і працює серед них понад трицять літ... Навіть більше: в своїй праці він вже поводився і нині поводиться не як симпатик українського й білоруського народів, а як їх ворог і прикидається їх приятелем лише тоді, як то приносить йому користь. З якогож приводу українська й білоруська преса мала би святкувати його ювилеї?

Що іншого преса православно-урядова, а разом з нею російська. Для неї голова Правосл. Церкви в Польщі не тільки духовний зверхник, але й висловник її ідеалів, росіянин — не тільки тілом, а й душею та працею; його успіхи й радости є радостями та успіхами росіян. Тому натурально церковно-урядова та російська преса використала ювилей митроп. Дениса для возвеличування та вихвалювання його праці на пожиток і славу Церкви.

Над підсумками цієї праці за останніх 10 років, нарешті, застановилася преса польська. Цього й треба було сподіватися: митроп. Денис — ставленник польської політики; тільки завдяки їй, з провінціяльного вікарного єпископа він став єпископом епархіяльним, архієпископом і врешті митрополитом, духовним зверхником православних українців і білорусів. Тільки з ініціятиви польської політики, за апробатою публичної польської опінії, покликано його до творчої праці, до перебудови церковного устрою в умовах нового державного й політичного життя. І цю перебудову він провадив, оточений адміністраційною опікою та допомогою; опираючись на урядові чинники, одно він нищив, друге творив; одних церковних співробітників усував, інших боронив або покликав до праці. Він власне є відповідальним за положення, в якому Православна Церква в Польщі фактично опинилася.

Ювилей митр. Дениса дав польській пресі нагоду звернути увагу на це положення та його відповідно оцінити. На цю тему в передових, як прогресивних, так і консервативних, польських органах появилося минулого місяця кілька статтей, написаних знавцями справи, на підставі фактичного положення річей або документальних даних. Усі ці статті змальовують церковне життя православної людности в Польщі, за незначними виїмками, однозгідно в твердженнях і однотонно в характеристиці.

Православна Церква в Польщі — стверджують вони — є й досі тереном безоглядної російської пропаґанди, як це було за часів небіжчи Росії; в Польщі „змінилися лише часи й обставини, але особи й цілі залишилися ті самі". (**Kurjer Wileński**); широким масам українським та білоруським бракує релігійно-духового задоволення та пошани до наставлених над ними зверхників. Інакше кажучи, польська преса відкрито призналася, що десятиліття спроба польської політики над українською і білоруською людністю не дала додатніх наслідків, а привела до положення, якого не можна визнати ані нормальним, ані багатим. „Чинники рішаючі мусять поставити питання, чи їх дотеперішнє надзвичайно толєраційне відношення до (православної русификаторської — М. І.) ерархії не повинно бути піддане засадничій ревізії" — висловлюється в одній зі своїх статтей „**Ilustrowany Kurjer Codzienny**", і цей висновок натурально напрошується по прочитанні кожної з інших „ювилейних" статтей польської преси.

Але льоґіка думок — одна річ, льоґіка фактів — інша. Друга не завше відповідає першій, навіть дуже часто їй суперечить. Коли би так не було, то в житті не мали би місця всі ті численні дурниці, що з ними на кожнім кроці ми мусимо числитися. Зокрема, можна бути певним, що польська політика в житті не здобудеться по відношенні до православного церковного життя на той льоґічно послідовний внесок, який робить польська думка в ґазетних статтях. Нинішній стан Православної Церкви в Польщі не просто історичний пережиток царської Росії, не насліддя нею заповідане; це продукт уже польської релігійної політики по відношенні до православних українців і білорусів. Сучасні керманичі православя в Польщі завдячують своє положення не довірю населення, бо це населення проти них боронилося в 1921—1929 р. всіми засобами, а лише поглядам польської політики. Політика та наділила їх концесією на русифікаційну працю, лише з тією метою, щоби вони поборювали на полі церковнім національну українську і білоруську свідомість.

Розрахунок був простий і ясний. Московська ерархія своєю працею ослаблюватиме цю свідомість; з православних українців і білорусів виробить людей „тутейших", тобто без уської свідомости свого національного „я", без у-

---

За Бродами дощ. Поставали під липою. Надїздає чоловік добрими кіньми. По фуражці пізнаємо, що волиняк. Стає. Дивиться на наші колеса:

— Панове до Берестечка?

„Та це знов не наше Поділля! Кожний знає про Берестечко!" е

— Так — кажемо. — Куди — питаємо — треба нам їхати і де можна би ночувати?

— Та це зовсім легка справа! Так і так, сказав усе дочиста, що нам треба було знати. Він їде до Антонівки, близько Берестечка, міг би нас узяти зі собою, але з колесами тяжче.

— А що там буде в Берестечку?

— Та перед війною там були великі військові паради. Зїджалося кілька козацьких полків з бандами. Підчас війни і по війні перестали. Влада не давала дозволу. Аж оце в 1927 році перший раз дала дозвіл на відправу. Але тамтими роками збиралося небагацько людей. Щойно цього року заповідається більший зїзд.

Подякували і він поїхав. Ми під липою переждали дощ. Ми вже у зовсім святочнім, „козацькомогильнім" настрої. Як дійсні прочани.

Під захід сонця ми в Лешневі. Мій товариш їхав на яких сто кроків переді мною. У самім селі, чи пак містечку, зліз з колеса й іде пішки. Нараз бачу, якісь коні з возом, що стояли на шляху, зірвалися і пігнали ґальопом, аж віз розлітався. „Сполошилися! Ну, буде нам нічліг!.."

З хати, де стояли коні, вибіг парубок і пустився зразу за кіньми. Спостерегши винуватця сполоху коней, лайкою накинувся на нього:

— А, сякий-такий, твою мать! Ти не бачив коней?!

Товариш хотів щось казати

— Це тільки хам таке потрафить! — кричить і знов пустився за кіньми.

Відразу розумію, що це за тип.

Похнюплені ведемо колеса і думаємо, де будемо ночувати і взагалі, як складеться ціле наше „Берестечко"... Бачимо, озвірілий і задиханий парубок знову вертається до нас. Коло нас назбиралася купка людей, молодших, старших, жінок і чоловіків.

— Ви знаєте, — кричить, — що кінь мені скалічився?! Ви мені заплатите відшкодування!

„Ну, — гадаю — як прийдеться заплатити з десять-пятнацять долярів!.."

— Платіть мені зараз два золоті!

Я набрав відваги:

— Ви не дуже жадайте відшкодування, бо як я дам знати на постерунок, то ще ви заплатите кару, що лишаєте без опіки коні, про які знаєте, що полошаться!..

— Вас це не обходить! — А до товариша:

— Платіть мені зараз гроші!

Юрба людей, переважно молоді, стала велика. Один кричить до товариша:

— Заплаць пан каре! Чему пан не уважа, як єдзє?!..

Товариш рад-не-рад сягає до кишені:

— Хоч я невинен, але...

Та тут сталося щось незвичайне. З юрби продирається до мене якийсь юнак і питає пошепки: — Ви до Берестечка?

— Так.

Одним рухом схопив товариша за руку, який уже наставляв гроші:

— Пане, сховайте гроші! Це він заплатить кару, що лишає коні самі на вулиці!

— Вони могли людей потратувати! — кричить хтось з юрби.

Між юрбою піднявся крик. Одні за нами, другі проти нас. За хвилину зовсім лишають нас на боці і сваряться між собою. Падуть грубі слова і лайки. З обох сторін піднимаються кулака і палиці.

Кількох юнаків окружає нас;

— Заїзджайте, панове, на оце подвіря. Не маєте чого боятися. Ми вас оборонимо... Знаєте, в нас тут таке діється, що... Ех!..

Ми попросили в господаря нічлігу. Згодився радо. До війта, щоби замельдуватися, пішло зі мною двох „вартових". „Знаєте, — каже один, — на всякий випадок"...

Щойно, як я вернувся від війта, юрба розійшлася і вже не було крику.

Ми були зовсім спокійні.

„Гей! Хто візьме в руки цю стихію!.. Так, щоби вона нам вийшла на користь!.."

На другий день ми лишили колеса в господаря і пішли пішки пятнацять кільометрів до Могил.

Тут ми ствердили, що ці „могили" не могили, а за горбі серед баґон пятибанна пресвитерія нескінченої церкви, в якої підземеллях зібрані з околиці кости поляглих під Берестечком козаків. Це російський уряд перед самою війною казав ці кости зібрати. Кости насипані в стінах, якби у великих печах і через шкляні віконця видко як поскладані людські черепи. В осібній вищі великий, відкритий саркофаг повний черепів. Саркофагу і черепів доторкуються люди...

По шкірі ядуть дрижаки і ще щось. Але кожния мовчить...

До очей тиснуться сльози, коли бачимо на саркофагу на черепах вінок зі свіжої пільної зелені і квітів. На стіні перед саркофагом другий такий вінок...

сякої психічної відпорности на зпливи польської культури. Пройде кілька років (Станислав Грабський вважав, що вистарчить 25 років), і українці та білоруси будуть уважати себе вже не просто „тутейшими“, а „тутейшими поляками“. Тоді московську єрархію можна буде замінити вже польською — не тільки в значінні державної приналежности, а й національно-культурній свідомости. Так думали польські політики, і в цьому переконанні створили московську єрархію в Польщі. Наслідки прийшли ті, яких треба було сподіватися: московська єрархія, користуючись виключно концесією в справах церковних, повела властиву для неї працю, — русифікаційну; розбила церкву на дві партії: меншу пануючу — російську і більшу опановану — українську й білоруську, відчужилася від маси православного населення й витворила нинішне положення річей. Очевидно, такий стан справи буде істнувати так довго, як довго в Польщі не буде розвязана проблєма національних меншостей. Але для додатнього розвязання цієї проблеми немає ніяких даних; немає — значить — надій і на близьку зміну в Польщі положення Православної Церкви.

Митрополія цей стан річей добре розуміє, і відповідно до нього заховується. У своїй урядовій пресі — „Воскресній Чтенії“ та „Слові“ вона сміло, часто цинічно, відповідає на всі значніші виступи польської, як і меншостевої, преси. В кожному числі вона боронится від них, вважаючи їх за „напасть“ на Православіє. Вона завше в корінї заперечує всі невигідні для неї твердження; відкидає всі висунені проти неї факти, як продукт злости, наклепу та брехні. Все в Православній Церкві — згідно з постійним запевненням цієї преси — стоїть і діється, як слід; ніякої русифікації, ніякого теж розходження між православною людністю та єрархією. Всі подібні твердження просто брехня та напасть на битій дорозі. В усіх непорозуміннях, що виходять назовні, винні лише український шовінізм або польська нетолеранція до православя.

Так на ріжні способи старається запевнити митрополітальна преса. **Ант. Гірський.**

Новий самоуправний закон.

VII.

Обсяг діяльности волосної і місцевої управи.

КОМІСІЇ.

Волосна — міська — рада може покликати комісії постійні, часові або до окремих справ зпоміж членів ради і в міру потреби зпоміж мешканців волости — міста — що мають право вибиральности до ради. Може вона переказати комісії розгляд і оцінку ріжних справ, з волосної — міської — адміністрації і господарки, приготування внесків на раду, а також рішення у заступстві ради в поодиноких справах, що вимагають її постанов. Комісії, що мають права ради, можуть складатися тільки з радних. Комісії можуть покликувати зі свого складу підкомісії.

Волосна — міська — управа, виступаючи колегіяльно, може покликати комісії зпоміж своїх членів з участю радних, а коли треба, то і з участю мешканців волости — міста — що мають право вибиральности до ради. Ці комісії можна творити виключно для вислову оцінки і приготування внесків у справах адміністрації і господарки волости — міста — що вимагають рішення управи або її предсідника.

У комісіях проводить війт — бурмістр — президент міста — або покликаний ним член управи.

Повищі постанови не торкаються ревізійних комісій.

ПРАВА ВІЙТА — БУРМІСТРА — ПРЕЗИДЕНТА МІСТА.

Волосна — міська — управа поза справами, застереженими згідно законом до колегіяльного рішення, ділає одноособово. У цьому обсязі війт — бурмістр і президент міста — ділають самостійно під особистою відповідальністю при допомозі інших членів управи і підчинених функціонарів; вони є наставниками волости — міста — і кермують їхньою адміністрацією і господаркою. Вони є зверхниками професійних членів управи і волосних — міських — службовиків та наглядають над працею непрофесійних членів управи. До них належить право і обовязок репрезентувати волость — місто — назверх і за них назверх ділати.

Війт — бурмістр — президент міста — підписує кореспонденцію і урядові документи іменем волости — міста. Вони можуть до деяких означених паперів і урядових документів визначити для підпису свого заступника, або поодиноких урядовців. Документи, якими волость — місто — затягають зобовязання, мусять мати урядову печатку, підпис війта — бурмістра — президента міста — і одного з членів управи.

Війт — бурмістр — президент міста — обовязаний видавати рішення у заступстві колегії у справах, в яких не можна гаяти, щоби оминути школи для інтересу держави або волости — міста; — зате негайно мусить скликати засідання управи і своє рішення подати до її затвердження. Справи порученого круга ділання полагоджують вони тільки одноособово.

ПРОФЕСІЙНІ І НЕПРОФЕСІЙНІ ЧЛЕНИ ВОЛОСНИХ — МІСЬКИХ — УПРАВ.

На чолі волости може стояти непрофесійний або професійний („незаводови“ і „заводови“) війт. Покликують професійного війта на основі рішення волосної ради, коли його затвердить надзірна влада. Професійні війти мусять мати кваліфікації, що їх означить міністр внутрішніх справ.

Президент міста і віцепрезиденти є тільки професійні. Бурмістри міст, невиділених з повітового самоуправного звязку, можуть бути непрофесійні або професійні, а віцебурмістри зправила непрофесійні; в містах з числом мешканців понад 15.000 можуть бути професійні віцебурмістри. Покликують професійного бурмістра або віцебурмістра на основі рішення міської ради, коли його затвердить і надзірна влада. Воєвода може приказати містові невиділеному з повітового самоуправного звязку вибрати професійного бурмістра, якщо цього вимагатиме розвій міської господарки і стан міських заведень і підприємств. Президенти міста, віцепрезиденти, професійні бурмістри і професійні віцебурмістри мусять мати скінчену загальноосвітню середню школу, що дає доступ до студій у вищих школах і щонайменше трьохлітню практику члена міської управи, або на самостійному становищі в самоуправній територіяльній адміністрації, або державного урядовця I. категорії загальної адміністрації.

Бурмістрами в містах з числом населення понад 5.000 можуть бути тільки ті особи, що мають освіту з обсягу ґімназії або фахової школи ґімназійного типу, а найменше 6 ґімназійних кляс або рівнорядну професійну освіту зперед 1932 р. Від таких вимог щодо освіти можна дістати диспензу, коли дана особа викажеться попередньою практикою. Підвійти і лавники у волостях і містах є тільки непрофесійні.

Вибір непрофесійних бурмістрів і віцебурмістрів у містах, що є осідком староства, затверджух воєвода. Вибір непрофесійних бурмістрів і віцебурмістрів у всіх інших містах, а також непрофесійних війтів і підвійтів затверджує староста. Вибір професійних війтів, бурмістрів і віцебурмістрів затверджує воєвода, президентів міст і віцепрезидентів міністр внутрішніх справ, а президента Варшави рада міністрів.

Влада, покликана до затверджування виборів, обсаджує сама тимчасово місце війта, бурмістра, президента міста і їх заступників, коли рада не переведе їх вибору, або спізнюється з виборами. Рада кожної хвилини може перевести їх вибір.

Якщо влада не затвердила вибору згаданих вище осіб, тоді приходить новий вибір, що мусить бути затверджений безпосередньо вищою владою або тою самою, коли нею був міністр внутрішніх справ або рада міністрів.

Волосну або міську управу розвязують, коли не виберуть вони до одного року свого начальника або його заступника на місце тимчасового, або коли вибраного не затвердить влада.

Начальники волости — міста — і їх заступники складають присягу на руки влади, покликаної до їх затвердження, а особи, яких релігія заказує складати присягу, або що належать до непризнаного віроісповідання — приречення.

Професійні члени волосної або міської управи не можуть виконувати іншого платного заняття, яке було би суперечне з виконуваними службою, її перепинювало, або могло викликати підозріння сторонничости.

Підвійт — віцебурмістр і віцепрезидент є заступниками і помічниками свого начальника. Його права і обовязки переймають вони тільки у випадку його неприсутности або коли він не в силі виконувати своєї службової праці.

Праця лавників обмежується до участи в засіданнях колеґії волосної — міської — управи і комісій та до опрацьовування і реферування справ, доручених їм через їх начальника.

Титулом винагороди за виконування службових обовязків війт, бурмістр і президент міста, а також кожний професійний віцебурмістр і віцепрезидент побирають з фондів волости — міста — постійну платню як довго триває їх мандат, а її висоту означать окремі закони, постанови і рішення міської ради у містах, а щодо війтів рішення повітового виділу. Непрофесійні члени волосної — міської — ради побирають тільки дієти за участь в засіданнях колеґії, або за поодинокі чинности.

Вдови і сироти по професійних членах волосної — міської — управи дістають відповідну вдовину або сиротинську забезпеку згідно з принятим радою статутом або окремими правними постановами.

Емеритура професійних членів волосної — міської — управи рівна по 10 літах служби 35% останньої пенсії, за кожний дальший рік до 15 літ по 2.4%, а за кожний дальший рік по 15 літах служби по 2.8% річно з тим, що ця емеритура може доходити найбільше до 92% останньої плати. **Пос. Д-р Ст. Баран.**

Чи можна бути рівнодушним?

Село Ямельна, підльвівська громада, розпочала будову каплиці, що має бути точкою опори для задержання місцевих парохіян при рідному обряді і для охорони перед винародовленням. Місцеві латиники, що творять половину мешканців Ямельної, між ними багато інтеліґенції, хотіли спершу намовити місцевих людей до спільної будови косцюлка, щоби тим лекше перевести асиміляцію. Та коли тамошні громадяне греко-католики одержали будівляну площу під будову церкви від громадянки Анастазії Демчишин, і розпочали старання виставити хоч маленьку церковцю, тоді і плян косцюлка аменшено. Скільки то ми потратили українських сіл лише через те, що там не було церкви а зате був костел. Тому кожна будова церкви повинна скріплювати не лишень религійну солідарність нашого громадянства але й національну. На кожну таку будову воно повинно радо відгукнутися: цеж ставиться в убогій підльвівській громаді дійсна релігійна та національна станиця. Тому що мешканці Ямельної переважно львівські зарібники і взагалі матеріяльно дуже зле ситуовані, звертаємося оцим до всього українського громадянства в проханням пожертвувати на будову каплиці в Ямельній.

Митрополичий Ординаріят у Львові ч. 6715/АВ. поручив в „АЕп. Відомостях“ ч. V. з 15. травня ц. р. всім оо. душпастирям в архиепархії відправити в день Пресв. Евхаристії акафист до Христа Спасителя і перевести збірку в своїй церкві на будову греко-кат. каплиці в Ямельній. На жаль багато оо. душпастирів або не прочитали цього заклику або злегковажили його, наслідком чого не перевели збірки порученої Митрополичим Ординаріятом на згадану ціль. Тому ще раз прохаємо оо. душпастирів — переведіть збірку в своїх церквах і зібрані гроші пришліть на адресу: Греко-кат. парохіяльний Уряд — Страдч, п. Янів коло Львова, з допискою: на будову каплиці в Ямельній. Також поодиноких громадян просимо ласкаво пожертвувати.

Не покидаймо легкодушно своїх позицій! Не лишаймо слабих застав без підмоги! Не будьмо рівнодушними на голос, що кличе за допомогою, щоби колись не жалувати своєї рівнодушности!

о. Николай Вояковський
греко-кат. парох в *Страдчі*

ПОСТ ЛЕТИТЬ ДО АЛЯСКИ.

МОСКВА, 20. 7. ПАТ. До Хабаровська прилетів Віллі Пост в год. 3.45 пополудні і по пів-торагодинним відпочинку відлетів у напрямі Аляски до міста Ном. Пост у розмові з журналістами заявив, що з приводу непривітних атмосферичних умовин лету від Берліна аж до Хабаровська не вдасться йому перелетіти довкола світ у 4-ьох днях. Зате сподіється побити свій давніший рекорд у леті довкола світу на 21 годин скоріше.

НАЦІОНАЛЬНА ЖАЛОБА НА ЛИТВІ.

КОВНО, 20. 7. ПАТ. В середу 19. липня ц. р. пополудні прилетів до Ковна літак з трупами литовських летунів, які перелетівши Атлянтійський океан згинули трагічною смертю в Німеччині. На летунськім майдані зібралися представники влади, війська, дипльоматичний корпус і ріжнородні суспільні організації з прапорами та 50-тисячна юрба народу, яка ждала ще від ранку. Тіла летунів удекоровано військовими відзнаками, а премієр виголосив жалібну промову та зложив поклін від президента Литви Сметони. Загальне співчуття товаришить дружині покійного летуна Даріюса, яка з семилітньою донечкою ждала через цілу ніч з неділі на понеділок на поворот мужа і не хотіла повірити в його смерть.

НОВИНКИ

— **Високопреосвящений Митрополит Андрій** виїхав на три місяці зі Львова. В тому часі нікого в місці свого побуту приймати не буде.

— **Праці про Україну німецькою мовою.** Знавець української справи Аксель Шмідт приготовляє більшу книжку про Україну з таким змістом: Край і мешканці, Київська держава, Визвольна боротьба українців, Занепад і розвиток української ідеї, Відродження України, Післявоєнна доба, Культурні основи, Духові сили українського народу, Багацтва України, Україна і Німеччина. Полковник І. Боде кінчить більшу працю з історії козаччини.

— **Вибори до львівської рільничої палати.** Львівський воєвода в порозумінні з воєводами тернопільським і станиславівським визначив на 10. вересня ц. р. вибори 34 радників до рільничої палати у Львові. Терен трьох воєвідств Сх. Галичини поділено на 17 виборчих округ з осідками в Ряшеві, Ланьцуті, Перемишлі, Ярославі, Городку, Самборі, Раві Руській, Львові, Камінці Стр., Золочеві, Підгайцях, Стрию, Станиславові, Коломиї, Заліщиках, Копичинцях, і Тернополі. Вибори переведуть старости в салях повітових виділів. Списки виборців будуть виложені в днях 22, 23 і 24 ц. м. і в тім часі прислугує право реклямацій проти поминення управнених виборців або поміщення неправних.

1.000 інвалідів УГА жде на поміч громадянства. Вшануйте їхні заслуги і посвяту! Честь народу наказує забезпечити життя тих, що в обороні Вітчини віддали своє здоровля!

— **Для міських платників.** Львівський магістрат пригадує платникам податків і міських оплат, які вплачується безпосередньо до міської каси, що з днем 25. липня кінчиться речинець, коли не побирається кари за залеглости. Від 26. ц. м. магістрат буде побирати кари за проволоку у висоті 1.25 проц., устійнені міністерством скарбу.

— **Іспит на правничому виділі.** Деканат правничого виділу львівського університету повідомляє, що осінні правничі іспити розпочинаються в таких речинцях: перший іспит 18. вересня, другий 4. вересня, третій 18. вересня і четвертий 23. вересня ц. р.

— **З акад. т-ва „Січ" у Відні.** На надзвичайних загальних зборах українського академічного т-ва „Січ" у Відні вибрано такий виділ: голова Богдан Юськевич, заступник Микола Сушко, перший секретар Василь Барицький, другий секретар Петро Іваш, скарбник Волод. Брик, бібліотекар Ярослав Ткачук, домів. Волод. Микитин, др. реф. Олена Дроздовська.

— **600 австрійських туристів у Галичині.** Позавчора переїхало через Львів 600 австрійських туристів, що вибралися оглянути Горлиці, Ясло, Перемишль, Бучач і головні місця боїв підчас останньої світової війни.

— **Грабункови напад.** На купців А. Зільберштайна і Г. Калікштайна з Тарногороду і Беслю Горовіц із Синяви пов. Ярослав напало в ночі на дорозі трьох озброєних бандитів. Вони стерроризували подорожних і відобрали їм гроші в загальній сумі 500 зол.

— **Сама підпалила.** В Грушатичах пов. Перемишль вибух вогонь у хаті Анни Горейди і знищив не тільки її дім, але й дві сусідні загороди. При слідстві Горейда призналася, що сама підпалила хату, щоби дістати асекураційне відшкодування.

— **Арештування сіоністів.** Варшавська поліція перевела в місцевих сіоністичних товариствах і редакціях масові ревізії й на основі знайденого матеріялу арештувала 50 осіб, між ними чільних комуністичних діячів. Закидують їм комуністичні симпатії.

— **Вимордували жидівську родину.** В Рогозині біля Плоцька доконано страшного злочину. З причини спеки родина купця Каяйна ночувала на городі в будах. Якісь злочинці добулися до

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вакаційна язва.

Кожне літниско чи лічниско має свої добрі і злі сторони. До добрих сторін належить у першу чергу свіжий воздух, до злих — донощики. Коли донощики зберуться десь у більшій скількости, то навіть карпатський воздух стає львівською задухою, а літниско чи лічниско вонючими міськими сутеринами.

Як виглядає такий вакаційний донощик?

Хтось думав би, що це грізний муж, що мов старосвітський Катон ходить з засупленими бровами і громить різким голосом вакаційні „ухили". Або, що це честигідна матрона, яка ціле своє працьовите життя провела на недосяжних висотах моралі і подружої вірности.

Отже ні!

Вакаційний донощик зовсім не грізний. Він до всіх усміхається, для кожного має добре слово, любить масні жарти, сам їх говорить і проповідує якнайбільшу свободу.

— Вакації! На те вони й є, щоб людина забавилась... Чого так панство швидко спати йдете? Такі прекрасні тепер ночі...

А коли намовить (воно на вакаціях зовсім не тяжко!) людей до проходів і народ розійдеться парами оглядати красу ночі, тоді назирцем за ними. Загляне то тут то там і анонім готовий. Хіхікає вертаючись на свою кватиру, стільки матеріялу назбирав.

Вакаційна донощиця — це переважно зведена в надіях, ображена в почуваннях невіста в небезпечнім віці. Серце її нічим Везувій, який даремно ждав тиждень чи два на похресника і не діждавшись ще більше розгорівся. Але вогонь, що тепер бухає — це вже не жажда переживань, а непереможна охота пімсти.

І починається...

Вже й так підозрливий муж дістає одного дня коротке але повне змісту письмо:

„Вп. Пане!

Ваша жінка компромітує Вас на кожному кроці з відомим спортовцем Копуном. Як тільки западе вечір ідуть кудись на проходи і щойно пізно в ночі вертаються до дому. Коли хочете рятувати цілість домашнього огнища — приїзджайте!

Прихильна."

А жінка, яка лишилася на господарстві і смажить спокійно конфітури, читає зі сльозами в очах таке:

„Вп. Пані!

Не люблю анонімів і тільки з прихильности до Вас та з огляду на добро Ваших дітей рішаюся на цей лист. Ваш чоловік волочиться з артисткою Водевільською і тратить на неї тяжко запрацьований гріш. Викликує тим загальне згіршення і непотрібні сплітки. Робіть щось, бо потім може бути запізно!

Співчуваючий."

Лист до мужа має ті наслідки, що поденервований живитель бере дводневну відпустку (похорон тітки, тяжка хороба тещі, ліцитація брата!) і гонить на лоб на шию до місця відпочинку невірної дружини. Вихоплює її, неприготовану, неспаковану і заплакану з милого середовища і тягне до дому.

Лист до жінки викликує спазми, або... подружу зраду, або одно і друге.

Анонімний „співчуваючий" хіхікає, а анонімна „прихильна" підспівує кусаючи пальці: „Нехай не буде ні мені, ні її".

Кожне літниско чи лічниско має таку благодать.

Цікаво якби завдав собі хтось труду, повишукував їх усіх і одного року звів на одно місце!?

Питання тільки чи є в Галичині така велика місцевість, яка помістилаб цілу ту вакаційну язву?

Галактіон Чіпка.

Затвердження присуду на б. берестейських вязнів.

ВАРШАВА, 20. 7. ПАТ. Апеляційний суд розглянувши відклик д-ра Германа Лібермана і тов. від присуду окружного суду у Варшаві з 13. січня 1932 р. рішив затвердити цей присуд з тим, щоби вимірену Вінц. Вітосові, Каз. Баґінському, Герм. Лібермановi, Норб. Барліцькому, Влад. Керніковi, Меч. Мастковi, Стан. Дібуа, Ад. Праґерові, Ад. Цьолкошові та Йос. Путкові кару вязниці, що заступає дім поправи, замінити на кару вязниці із стратою громадських і гонорових прав у відношенні до Вітоса, Баґінського, Лібермана і Керніка на 3 роки, у відношенні до інших на 5 років, побрати судові оплати за другу інстанцію від Вітоса, Баґінського і Лібермана по 40 зол., від інших по 80 зол. і всіх обтяжити солідарно судовими коштами.

Оборона зложила касацію від вироку в імени всіх засуджених.

На допомогу Лемківщині.

На зазив Головного Виділу Т-ва „Просвіта" у Львові: **Поможім лемкам побороти темноту!** зложили пожертви в книжках оці Видавництва і Високоповажані Добродії:

Д-р Андрій Чайковський: 15 прим. „Три казки діда Охріма", 1 прим. повісти „В чужім гнізді", 3 прим. історичної повісти „На Уходах", 1 прим. істор. повісти „Побратими".

Редакція часоп. „Жіноча Доля" Коломия: 30 повних річників часопису „Жіноча Воля", 20 повних річників часопису „Жіноча Доля", 50 томів Альманахів „Жіноча Доля", 25 примірників порадника для матерей (про недути дитинки) д-ра В. Ганківського, 30 прим. оповідання „В Техасі" Ю. Буняти (з чеської мови переклав В. Королів-Старий), 15 прим. „Як вести працю в жіночих гуртках", 25 прим. „Самовиховання", 25 прим. „Як вести курси для неграмотних", 10 збі - ків поезій Уляни Кравченко.

Видавництво „Ока" Коломия: 10 прим. „Княгиня Романова" Филипчака-Зубенка, 10 прим. „За Сян" Филипчака, 16 прим. „Петро Конашевич Сагайдачний" А. Чайківського, 10 прим. „Дмитро Самозванець" А. Чайківського, 10 прим. „В пралісах Бразилії" П. Франка, 16 прим. „Жінка" П. Франка, 10 прим. „Яків Кухаренко" Омельченкова, 10 прим. „Ганджа Андибер" Зубенка.

Видавництво „Загальна Книгозбірня" в Коломиї: 26 прим. історичні поеми Шевченка, 25 прим. „Маві Акорди" Дм. Николишина, 20 прим. „Вселенна" Ів. Раковського, 20 прим. „Політичні поеми Шевченка", 25 прим. „По той бік греблі" Мельника, 25 прим. „Королівна" Дм. Николишина, 20 прим. „Мати" Дм. Николишина, 20 прим. „Самсон" Дм. Николишина, 20 прим. „Деніківда" Яворовського і 50 примірників „Пророк і ми" Дм. Николишина.

Видавництво „Рекорд" в Коломиї: 1 прим. „Четверта Заповідь" А. Чайковського, 1 прим. „Олюнька" А. Чайковського, 1 прим. „За чужі гріхи" А. Чайковського, 1 прим. „В чужім гнізді" А. Чайковського, 1 прим. „До слави" А. Чайковського, 10 історичних розвідок про ріжні галицькі городи, 45 прим. „Як стати багатим" М. Ковалюка.

Редакція „Правні Поради" М. Волошина, Коломия: 2 прим. „Чоловік і жінка", 2 прим. „Правд. Маг. Тайни", 2 прим. „Чародій" ч. 2., 1 прим. „Кетмин", 2 прим. „На варті", 2 прим. „Рідна церква", 5 прим. „Промінь" і 30 чисел „Правні Поради".

Адміністрація часопису „Народня Справа" у Львові: 50 штук календаря „Жіночий колос", 50 прим. „Календар для Всіх", 50 прим. „Дзвіночок".

———o———

середини і смертельно побили Каяйна та 17-літню доньку, а двох синів убили на смерть. Вратувалася тільки жінка купця, що спала в хаті. Жертвам не забрано нічого, тому мотив грабежі відпадає.

— **Смерть співавтора „Швейка".** Помер у Празі чеський письменник Карель Ванек, якого імя на чужині стало відоме тим, що він докінчив нескінченого покійним Ярославом Гашеком „Швейка". Він додав до цієї капітальної повісти том про пригоди Швейка у російській неволі, яку сам Ванек перебув. Хоча гумор Ванека не має геніяльних блисків Гашека, проте він не нарушує тону цілого твору. Ванек належав до найкращих, досить нечисленних, чеських гумористів і помер молодо у 46 р. життя. З визначніших інших його творів треба згадати том його літературних споминів із російського полону „Хаваш пан да" і сатиричну збірку „Стожепінк".

— **Ріжні вістки.** Від 21 до 30 серпня відбудеться у Празі 8-ий Конгрес сіоністів, на якому виберуть нову екзекутиву і новий діловий комітет; радитимуть теж над відбудовою Палестини. На зїзд приїдуть делегати з усього світа з винятком С.Р.С.Р.; буде їх приблизно 500, 100 журналістів і 2000 гостей. — У Семигороді вибух газ у вигорілім кратері біля міста Медіяс; стовп огню на 300 м. світить уже цілий тиждень на просторі 10 км. і нема сили його згасити. — Найстарший син Рузвельта розвівся у місті Мінден, стейті Невада; процес тривав 8 хвилин; подружа пара згідно заявила, що вони себе замучують. — Згорів театральний будинок для пасійних вистав у тирольськім селі Ерль недалеко баварського кордону; від 300 літ відбувалися там вистави „страстей"; підозрівають політичний підпал. — Чарлі Чаплін приготовляє нову фільму, без слів, тільки з музикою.

сам складає, так само як і весь текст; про цю фільму відомо досі тільки те, що він гратиме в ній ролю Наполеона.

— **Політична сварка і душогубство.** Громадський начальник Георгі Креуца на Буковині забавлявся в господаря Івана Онеску до 7 год. рано з численними гостями. Балачка йшла на політичні теми. Коли вертали додому, сварка не втихала. По стороні Креуци стояв його брат, а противникові з ліберальної партії Миколі Даскалюкові помагали два інші сватки. Врешті сварка перейшла в бійку. Тоді начальник громади Георгі Креуца вгатив сокирою Даскалюка в голову і вбив його на місці. Політичного душогуба арештовано.

— **Всюди однаково.** На залізничому шляху між Букарештом і Констанцою всіли до вагону другої кляси два панки й присіли до купецького представника королівських дібр Кляйна. По дорозі вони захльороформували його і забрали йому портфель із 40.000 левів. На стації Меджіджія Кляйн проснувся, але з порожними кишенями. Подорожні панки пропали без сліду.

— **Іде чи не іде?** Деякі німецькі часописи повідомляють, що на середу був призначений відлет Пікардової ґондолі у стратосферу з Шікаґо. Одночасно інші додають до цього вияснення, що офіціяльно вістки цієї з Шікаґо не потвердили. У надхмарну подорож вибирається брат проф. Пікарда з американським летуном Сетлем.

— **Небувалий спортовий осяг.** Водопади Ніяґари переплив перший якийсь 18-літній юнак, якого прізвище досі навіть не дійшло до европейської преси. У нагороду за його сміливе діло, коли він висів на протилежному березі, його арештували як волоцюгу, бо він не мав при собі ніяких документів. Ті, що схотять його наслідувати мусять тримати пашпорт у зубах і плисти так, щоби Ніяґара паперів не замочила.

— **Спека в Америці** попалила засіви і не дала дозріти збіжам. Тепер хлібороби оцінюють, що зберуть малощо більше половини того, як що року. Неврожай причинився теж до звишки цін збіжа в Америці.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Культурно-освітна праця у Мшані. В листопаді м. р. за приходом сотрудника о. Омеляна Квіта засновано у Мшані церкову орхестру, яка за короткий час під його проводом вивчилася нот і зробила великі успіхи. Саме орхестра причинилася до того, що цього року влаштовано три концерти, а то: в честь Мазепи, Шевченка, і останній 2. липня в честь М. Шашкевича. В програму концертів входили промови, деклямації і хорові та музичні продукції. Оживлену діяльність проявив також і „Сільський Господар". Його заходами спроваджено до села кількасот овочевих щеп, а весною засновано молочарню, яка дуже гарно розвивається. Драматичний кружок відограв кілька вистав. Церковна діточа бібліотека визичила цього року около 1670 книжок нашим найменшим. В червні ц. р. заведено у нас вперше „діточий садок" і маємо надію, що знайде належну оцінку серед громадян. Вишиванка і народній стрій випирають міську тандиту. Хибою є те, що вся робота спочиває на плечах одиниць, які перетяжені працею в усіх наших установах. Та маємо надію, що успіхи дотеперішньої діяльности притягнуть до праці всі свідомі сили села, щоби заслужити собі на правдиве признання свідомого підльвівського села.

ГОРОДОК К. ЛЬВОВА.

Отворення діточого садку. Заходом Кружка „Рідної Школи" в Городку отворено в неділю 18. м. м. діточий садок на львівському передмістю. Чину благословення дітей і домівки довершив о. дек. Епіфаній Роздольський та виголосив відповідну проповідь. Реферат про дошкільне виховання виголосив о. д-р Ігнат Цегельський, після чого дітвора сирітського Захисту СС. Служебниць і діточого садку виконала ряд хорових продукцій та забав. Присутних було около 200 осіб. Садок провадить С. Служ. Митродора, а ходить около ? дітей без огляду на контраґітацію москвофілів. Велика дяка належить п. Марії Біляковій, яка своєю енергією довела до зорганізування садку і ним безпосередньо опікується.

ПІДГАЄЧЧИНА.

Відбудова Зарваниці. Від кількох літ йде праця коло відбудови славної відпустової місцевости Зарваниця к. Вишнівчика над Стрипою (зал. стація Підгайці). Завдяки оо. крил. Томовичеві і Ковальському збудовано за 100.000 зол. поверховий дім, де крім їдальні є ? поверхових кімнат з улаштуванням на нічліги для священиків сповідників. Від трьох літ від митрополичої капітули веде відбудову Преосвящ. Никита Будка. Набуто великі сусідні реальности, де має стати монастир СС. Василіянок з сирітським захистом та кухнею для поломників, вже на укінченню заїздний дім для інтелігентів, а також звозять матеріял на будову Народнього Дому. Потроєно площу кругом відпустової церкви та обгороджено високим муром з піддашами для паломників і сповідаючихся. На укінченні три просторі каплиці для всенародніх богослужень. Ще кілька років такої інтензивної праці під проводом Преосвящ. Никити, а Зарваниця стане першорядною відпустовою місцевістю та дорівнає заграничним аналогічним осередкам. Всі приятелі Зарваниці з приємністю довідаються, що вийшло перше число одноднівки для прочан п. з. „Зарваниця" (ціна 20 сот.). Яке значіння для релігійного і національного життя Поділля і Покуття має Зарваниця, той тільки зміркує, хто знає, як затяжна там йде боротьба за душу нашого народу зі сторони комуністів, сельробів, радикалів та воюючого латинства і польонізації.

Очевидець.

Нові книжки й журнали.

Степан Волинець: **„СЛОВО ДО ДРУЗІВ"** (Відкритий лист до робітників і селян, моїх дотеперішніх друзів). Львів, 1933. Накладом автора. Стор. 16. Форм. ?

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Театр нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.
Пятниця 21. липня год. 8. веч. „Морфіна".
Субота 22. липня год. 8. веч. „Морфіна".

Кіна.

АДРІЯ: „Демон смерти".
АПОЛЬО: „Розкішна оригода".
АТЛЯНТИК нечинне до 15. серпня ц. р.
КАСІНО: „Прощання з гріхом".
КОПЕРНИК: „На таємничій службі".
МАРУСЕНЬКА: „На таємничій службі".
МІРАЖ: „Князь студент".
МУЗА: „Маски д-ра Фу-Ман-Чу".
ПАЛЯС: „Право до гріха".
ПАН: „Распутін" і „Вікторія та її гузар".
ПАСАЖ: „Маски д-ра Фу-Ман-Чу".
СТИЛЕВЕ нечинне з приводу реконструкції.
ХИМЕРА: „Світла і тіни любови".
УТІХА: „Любовниця магараджі і „Ресія".

Закордонне радіо.

Пятниця, 21. липня 1933.

Барі (269,4) 20.30 Оперова музика; **Гуйзен** (296,1) 19.40 Симфонічний концерт; **Штрасбург** (345,2) 20.30 Симфонічний концерт; **Ляйпціґ** (389,6) 16.00 Концерт; **Рим** (441,2) 17.30 21.15 Концерт; **Відень** (518,1) 20.05 Симфонічний концерт; **Харків** (937,5) 8.00 Грамофон, 9.00 Музика, 10.00 Пісні; 14.00, 15.00, 16.30, 19.00 Концерт, 18.00 Радіоінсценізація для села; **Париж** (1724,1) 20.45 „Павло і Віржінія" оперета; **Гільверзум** (1875) 20.10 Концерт.

Субота, 22. липня 1933.

Барі (269,4) 20.30 „Мадам Батерфляй" опера; **Братислава** (279,3) 20.40 Концерт; **Копенгаген** (281,2) 21.35 Скрипак Ф. Генрик; **Мілано** (331,4) 21.30 Симфонічний концерт; **Штрасбург** (345,2) 17.15 Концерт солістів; **Рим** (441,2) 20.30 „Турандо" опера; **Лянгенберґ** (472,4) 16.30 Концерт; **Відень** (518,1) 19.20 Піяніст Іcерліс; 21.00 Легкий концерт; **Харків** (937,5) 8.00 Грамофон, 9.00, 14.00 Концерт, 10.00 Музика, 16.00 Арії з оперові дуєти; 17.30 Трансмісія з опери.

Львівське радіо.

Пятниця, 21. липня 1933.

7.00, 7.05, 7.20, 7.25, 7.30, 7.52 Ран. програма; 12.55 Полудневий денник; 14.55, 15.15, 15.50, 18.35, 22.40 Грамофон; 15.10 Сільва рерум; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00 Популярний концерт; 17.00 „Що держава зробила для фізичної культури"; 17.15 Концерт солістів; 18.15 „Фонд праці"; 19.20 Всячина; 19.40, 20.00, 20.50, 21.10, 22.25 Трансмісія з Варшави; 21.00 Туристичний кутик; 22.00 Танкова музика.

Субота, 22. липня 1933.

7.00, 7.05, 7.20, 7.25, 7.30, 7.52 Ран. програма; 12.55 Полудневий денник; 14.55, 21.15 Грамофон; 15.10 Сільва рерум; 15.15 Збіжева біржа; 15.25 Господарський комунікат; 15.35, 16.00, 17.15, 18.35 Концерт; 16.30, 17.00, 18.15, 19.40, 20.00, 21.05, 21.30, 22.00, 22.40 Трансмісія з Варшави; 16.30 Концерт і слуховище для хорих; 17.45 Міжнародні мячеві змагання; 19.20 Всячина; 22.25 Спортові вісти.

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У четвер 20. липня Філія Польського Банку у Львові платила за долар 6.05 зол. У приватних оборотах плачено за долар по 6.18 зол. і тому попит за долярами зростає. Тенденція звишкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20. 7.: масло 2.50, молоко 21 сот., сметана 90 сот., копа яєць 2.40 зол. Тенденція на масло, молоко, сметану удержана, на яйця слаба.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	32·—	32·50
Пшениця збірна	30·—	30·50
Жито одноціле	19·50	19·75
Жито збірне	19·—	19·25
Ячмінь двір. одноцілий	16·50	17·—
Ячмінь на мливо	15·50	16·—
Овес галицький	9·75	10·25
Овес замоклий	13·—	13·50
Кукурудза краєва	18·50	19·50
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	20·—	22·—
Фасоля колірова	13·—	14·—
Фасоля краса (з мішк.)	17·—	18·—
Горох пів-Вікторія	24·—	26·—
Горох полевий	21·—	25·—
Бобик	10·50	11·—
Вика чорна	10·50	11·—
Вика сіра	9·—	9·50
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	15·50	16·—
Льон	38·—	40·—
Лубін синій	8·75	9·—
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	7·50	7·75
Висівки пшеничні	8·75	9·—
Пшоно	37·—	38·—
Просо краєве	28·—	29·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за	70·—	72·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	33·50	34·—
Пшениця збірна	31·50	32·—
Жито одноціле	21·50	21·75
Жито збірне	21·—	21·25
Ячмінь на мливо	16·75	17·25
Овес збірний	13·25	13·75
Мука пшен. люксусова	65·—	65·50
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип уряд.	39·—	39·50
Висівки житні	7·75	8·—
Висівки пшеничні	9·—	9·25
Крупи ячмінні грубші	30·—	32·—
Пшоно ч. 1	46·—	48·—
Пенцак ч. 10	30·—	32·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·50

За редакцію відповідає Олександер Костик   Видає Видавнича Спілка „Діло".   З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.